

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 30 czerwca 2025 r.
PS.I.431.1.23.2025.AK

**Pan
Sebastian Golec
Kierownik Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Strzelecka 67
47-133 Jemielnica**

Wystąpienie pokontrolne

W okresie od 15 do 27 maja 2025 r. przeprowadzono kontrolę kompleksową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy¹, w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² i zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami. Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Odnosząc się do zadań realizowanych³ - **pozytywnie oceniono:**

¹ Zwanego dalej: Ośrodkiem

² Zwanej dalej: ustawą

³ W okresie objętym kontrolą Ośrodek, z uwagi na brak potrzeb nie realizował:

1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:

- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
 - przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
 - udzielanie niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
 - pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
 - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
 - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
 - przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
- 2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:
- przyznawanie i organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania

- a) postanowienia statutu i regulaminu organizacyjnego Ośrodka;
- b) uchwały Rady gminy Jemielnica podjęte w ramach kompetencji określonych w: art. 43 ust. 10, art. 44, art. 50 ust. 6, art. 96 ust 2 i 4 ustawy;
- c) standard zatrudnienia pracowników socjalnych;
- d) kwalifikacje pracowników socjalnych do wykonywania zawodu oraz posiadanego stopnia awansu zawodowego;
- e) umożliwienie pracownikom socjalnym przez Ośrodek podnoszenie kwalifikacji w ramach szkoleń;
- f) zapewnienie pracownikom socjalnym superwizji pracy socjalnej, prowadzonej przez superwizorów zgodnie z art. 121a ust. 2 ustawy;
- g) terminowość i rzetelność sporządzenia oceny zasobów pomocy społecznej;
- h) zgodność *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielnica na lata 2021-2027* z wymogami art. 16b ustawy;
- i) ustalanie prawa do zasiłku stałego, okresowego, celowego, usług opiekuńczych;
- j) ustalanie prawa, wysokości i okresu uprawnienia do składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- k) sprawianie pochówku;
- l) zabezpieczenie zadań dotyczących:
 - usługi schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy,
 - dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach,
 - usług opiekuńczych,
 - zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi dostępu do usług dziennego ośrodka wsparcia: ŚDS;
- m) ustalanie, w każdym postępowaniu, wymiaru i zakresu usług opiekuńczych ze stroną, zgodnie z wymogami art. 50 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- n) kontrolę jakości usług opiekuńczych;
- o) dopełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 48 ust. 11b ustawy;

-
- cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

- p) pracę socjalną pracowników socjalnych, w tym w ramach zawieranych kontraktów socjalnych;
- q) inicjatywy podejmowane przez Ośrodek na rzecz społeczności lokalnej;
- r) działania podejmowane na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Strzelcach Opolskich;
- s) realizację zadań wynikających z gminnego programu osłonowego, rządowych programów pomocy społecznej, programów finansowanych ze środków UE oraz innych projektów;
- t) współpracę z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Zawadzkiem, lokalnymi organizacjami pozarządowymi, sołtysami i radnymi z terenu gminy.

W prowadzonych postępowaniach pozytywnie oceniono:

- a) weryfikowanie przez Ośrodek informacji i oświadczeń składanych przez strony w zakresie dochodów;
- b) przeprowadzanie, w przypadku stałych form pomocy, aktualizacji wywiadów środowiskowych z zachowaniem terminu 6 miesięcy, tj. zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 ust. 4 ustawy;
- c) dokonywanie ustaleń w zakresie prowadzenia samodzielnie gospodarstwa domowego;
- d) rozpoznawanie spraw w całości;
- e) terminowość rozpatrywania spraw, w tym przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji;

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

Na podstawie kontroli stwierdzono:

- 1. Uchybienie** dotyczące uzasadnień prawnych decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a.
- 2. Nieprawidłowości**, w tym:
 - 2.1. Kluczowe:** brak
 - 2.2. Znaczące**, w zakresie:
 - a) zatrudnienia na stanowisku kierownika Ośrodka osoby nie posiadającej kwalifikacji, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy;
 - b) nie ustalenia przez Radę Gminy Jemielnica w drodze uchwały:
 - szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia jakimi są dzienne domy pobytu, co stanowi naruszenie art. 97 ust. 5 ustawy;

- szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunków odpłatności za te usługi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania - do czego była zobowiązana mocą art. 97a ust. 2 ustawy. Ustalenia w powyższym zakresie zostały przyjęte mocą uchwały Nr XII/87/25 Rady Gminy Jemielnica z dnia 17 czerwca 2025 r., stąd odstąpiono od formułowania zaleceń pokontrolnych w powyższym zakresie.

2.3. Zwykle, w zakresie:

- a) nie spełniania przez jednostkę kontrolowaną wymogów dostępności, określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- b) warunków lokalowych nie zapewniających pracownikom socjalnym prawidłowej realizacji obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- c) braku monitoringu realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielnica na lata 2021-2027*, co stanowi naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- d) nieterminowego przekazania sprawozdania resortowego, sporządzonego w Centralnej Aplikacji Statystycznej, co stanowi naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- e) nie ustalania, w przypadku uprawnienia do zasiłku okresowego, obiektywnych przesłanek warunkujących okres przyznania prawa do świadczenia, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- f) nie odnoszenia się w trakcie wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji, w przypadku ustalania prawa do zasiłku celowego, do potrzeb zgłoszonych we wniosku strony;
- g) nie wykazania, w przypadku ustalania prawa do specjalnego zasiłku celowego, szczególnej potrzeby uprawniającej do przyznania tej formy wsparcia, ani też nie uzasadnienie jej w wydanych decyzjach, co stanowi naruszenie art. 41 pkt 1 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- h) nie ustalenia przyczyny pozbawienia dzieci posiłku i nie uzasadnienie przyznania pomocy w formie niepieniężnej, co stanowi naruszenie art. 48 i 48b ust. 3 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;

- i) nie dokonania rozpoznania sytuacji rodzinnej osoby uprawnionej do usług opiekuńczych i nie ustalenia powodów pozbawienia opieki, a także nie podejmowania działań w kierunku sporządzenia wywiadów alimentacyjnych u osób zobowiązanych do alimentacji, co stanowi naruszenie art. 2 ust. 1 i art. 50 ust. 1 lub 2 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- j) skierowania i ustalenia stronie odpłatności za pobyt w PCO, tj. wydania decyzji bez podstawy prawnej i z uwagi na treść art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. dotkniętej wadą nieważności, przez co:
 - środki własne gminy wydatkowano niezgodnie z przeznaczeniem (opłacanie przez gminę usług świadczonych przez PCO w ramach zapewnienia mieszkańcowi całodobowej opieki),
 - bezpodstawnie nałożono na stronę obowiązek opłaty za pobyt w PCO;
- k) nie dokonania rozpoznania, w sprawie zakończonej decyzją kierującą i ustalającą odpłatność za pobyt osób zobowiązanych do alimentacji, co stanowi naruszenie art. 61 ust. 1 ustawy w związku z art. 7, 77 k.p.a.;
- l) przekazania decyzji do DPS, przed wydaniem rozstrzygnięcia o umieszczeniu, co stanowi naruszenie trybu kierowania do domu pomocy społecznej określonego w § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734 ze zm.), a w konsekwencji również zasady określonej w art. 100 ust. 1 ustawy i przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- m) prowadzenia postępowania w sprawie zmiany decyzji przyznającej prawo do zasiłku stałego z naruszeniem art. 36 k.p.a.;
- n) nie odebrania (w 3 przypadkach), w trakcie przeprowadzania aktualizacji rodzinnych wywiadów środowiskowych, oświadczeń majątkowych od strony postępowania i dorosłych członków rodziny, co stanowi naruszenie art. 107 ust. 1 ustawy oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia z dnia 8 kwietnia 2021 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893 ze zm.);
- o) rozstrzygnięć dotyczących:

- zmiany wysokości zasiłku stałego z uwagi na treść, która winna znaleźć się w uzasadnieniu decyzji, co stanowi naruszenie art. 37 ust. 1 i 2 w związku z art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.,
 - zasiłków okresowych, gdzie nie wskazano tytułu uprawnienia do zasiłku, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 1 ustawy w związku z art. 77 § 1 k.p.a. oraz art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.,
 - usług opiekuńczych, gdzie nie nałożono na stronę obowiązku odpłatności za usługi, co stanowi naruszenie postanowień art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.,
 - skierowania do DPS bez wskazania typu Domu, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 2 ustawy w związku z art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
- p) uzasadniania prawnej decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a., z uwagi na nie wyjaśnienie stronie, w sposób prawidłowy, przywołanych w podstawie prawnej decyzji przepisów;
- q) uzasadniania faktycznego decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a., z uwagi na nie wyjaśnienie stronie:
- wysokości przyznanego zasiłku stałego,
 - powodu ustalenia prawa, okresu i wysokości zasiłku okresowego,
 - powodów ustalenia prawa do zasiłku celowego w odniesieniu do ustalonych potrzeb oraz dowodów zgromadzonych w sprawie,
 - powodów przyznania prawa do specjalnego zasiłku celowego, a także jego wysokości, w odniesieniu do faktycznych potrzeb strony,
 - powodu ustalenia prawa do posiłku,
 - powodu ustalenia prawa do usług opiekuńczych w odniesieniu do ustalonych potrzeb oraz dowodów zgromadzonych w sprawie,
 - powodów skierowania do DPS określonego typu w odniesieniu do ustalonych potrzeb oraz dowodów zgromadzonych w sprawie.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: niedostateczna znajomość przepisów ustawy oraz k.p.a.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki, niemniej wpływają na jakość realizacji zadań pomocy społecznej określonych dla gminy w ustawie oraz generują skutki finansowe.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- Rada w zakresie podjętych uchwał,

- Wójt Gminy Jemielnica, w zakresie zatrudnienia Kierownika Ośrodka,
- Kierownik Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami,
- pracownicy socjalni w zakresie obowiązków określonych ustawą i k.p.a.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowość będące w kompetencji Rady i Wójta Gminy Jemielnica, zawiadomienie o wynikach kontroli w przedmiocie uchwał zostanie przekazane organowi założycielskiemu Ośrodka w trybie art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy,

zalecam:

- 1) podjęcie działań w celu zapewnienia pracownikom socjalnym warunków lokalowych umożliwiających prawidłową realizację obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- 2) prowadzenie monitoringu realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielnica na lata 2021-2027* zgodnie z jej postanowieniami;
- 3) terminowe przekazywanie sprawozdań sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- 4) każdorazowe ustalanie obiektywnych przesłanek warunkujących okres przyznania prawa do zasiłku okresowego zgodnie z wymogami art. 38 ust. 5 ustawy;
- 5) odnoszenia się w trakcie wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji, do potrzeb zgłoszonych we wniosku strony, w przypadku ustalania prawa do zasiłku celowego;
- 6) wykazywanie, w przypadku ustalania prawa do specjalnego zasiłku celowego, szczególnej potrzeby uprawniającej do przyznania tej formy wsparcia oraz uzasadnianie jej w wydanych decyzjach zgodnie z wymogami art. 41 pkt 1 ustawy;
- 7) ustalanie przyczyny pozbawienia dzieci posiłku i uzasadnianie przyznania pomocy w formie niepieniężnej zgodnie z wymogami art. 48 i 48b ust. 3 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- 8) każdorazowe dokonywanie rozpoznania sytuacji rodzinnej osoby uprawnionej do usług opiekuńczych, w tym ustalanie powodów pozbawienia opieki, a także podejmowanie działań w kierunku sporządzenia wywiadów alimentacyjnych

- u osób zobowiązanych do alimentacji, zgodnie z wymogami art. 2 ust. 1 i art. 50 ust. 1 lub 2 ustawy;
- 9) zapewnianie pomocy osobom wymagającym całodobowej opieki zgodnie z przepisami ustawy;
 - 10) zwrot, stronie skierowanej do PCO, pełnej kwoty poniesionej przez nią w związku z realizacją obowiązku nałożonego decyzją ustalającą odpłatność za pobyt w tej placówce;
 - 11) każdorazowe dokonywanie rozpoznania w zakresie osób zobowiązanych do alimentacji osób wymagających całodobowej opieki zgodnie z wymogami art. 61 ust. 1 ustawy w związku z art. 7, 77 k.p.a.;
 - 12) przekazywanie dokumentacji z postępowań o skierowanie do domu pomocy społecznej zgodnie z trybem określonym w § 8 ust. 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, zasady określonej w art. 100 ust. 1 ustawy oraz przepisów RODO;
 - 13) prowadzenie postępowań z urzędu zgodnie z wymogami art. 36 k.p.a.;
 - 14) każdorazowe odbieranie, w trakcie przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji, oświadczeń majątkowych od strony postępowania i dorosłych członków rodziny prowadzących wspólnie gospodarstwo domowe, zgodnie z wymogami art. 107 ust. 1 ustawy oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
 - 15) formułowanie rozstrzygnięć zgodnie z wymogami ustawy i k.p.a.;
 - 16) uzasadnianie prawne i faktyczne decyzji zgodnie z wymogami k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
4. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka

w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, zgodnie ze zmianami dot. uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500,00 do 12.000,00 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

Pismo otrzymują do wiadomości:

Rada Gminy Jemielnica, Urząd Gminy Jemielnica, ul. Strzelecka 67, 47-133 Jemielnica